

Druge violine

Naslov sem si sposodila pri gostilnici Druga violina, ki deluje na pobudo Centra za usposabljanje in varstvo otrok s posebnimi potrebami Draga in pod budnim očesom idejne vodje tega projekta, ravnateljice Dr. Valerije Bužan. Varovanci centra so se odlično znašli v novih vlogah natakarev in gostiteljev, njihova prijaznost in prizadevnost pa bi bila lahko vzor številnim profesionalnim gostincem.

S problematiko ljudi s posebnimi potrebami sem se prvič srečala, ko je prišlo v naš center za izobraževanje odraslih na šoli slepo dekle z željo po nadaljnem izobraževanju na srednji stopnji. Z njo bi predavanja obiskoval tudi njen nepogrešljivi spremljevalec, precej velik pes. Pogovorili smo se s profesorji in ostalimi udeleženci in ti so brez problemov sprejeli učenca, ki ju niso bili vajeni, še posebej psa v učilnici. Ta slepa deklica je bila odlična učenka, ki je seveda potrebovala nekaj dodatne pomoči, med drugim posnetke predavanj in spomnim se kako smo bili nadvse ponosni, ko je opravila zaključni izpit. Vpisala se je celo na univerzo in tudi tam uspešno diplomirala.

Vedno več se piše in govori o inkluziji (vključevanju) ljudi s posebnimi potrebami v redne šole, obstoja tudi osnovna zakonodaja, ki na sistemski ravni ureja to področje. Pojavlja se tudi potreba po izobraževanju in osveščanju učiteljev ter vodstev šol. Seveda pa nekaj zakonov ne zadostuje, še posebej, ker so nepopolni, mnogi že tudi zastareli ali pa jih, za določena področja izobraževanja, sploh nimamo. Kot smo že vajeni, zakonodajalca najbolj zanimajo osnovnošolski učenci s posebnimi potrebami, mnogo manj dijaki, študenti s posebnimi potrebami in odrasli pa naj se bolj ali manj znajdejo sami. Morda je temu tako, ker so najbolj dejavni še vedno starši teh otrok, številna društva, zveze in civilna iniciativa, ki naredijo skoraj vse tisto za otroke s posebnimi potrebami, kar ne naredi, čeprav bi morala, država. Tranzicija v odraslost in samostojno življenje, ki je najpomembnejši del življenjske poti za vsakega posameznika, pa ostaja pozabljena strategija in skrb odgovornih državnih organov in služb...Žal mnogi ne vedo niti za prizadevanja številnih varstvenih centrov, specialnih pedagogov in pedagoginj, ki z ogromno entuziazma, energije in znanja naredijo neverjetno veliko dobrega za ljudi s posebnimi potrebami.

Ko kot izobraževalec, ob potrebi po vključevanju študentov in odraslih s posebnimi potrebami, iščeš najboljše rešitve za pomoč takemu udeležencu, odgovore na vprašanja o metodah, prilagoditvah in oblikah dela, največkrat ostajaš sam, neveden, odvisen od skromnih možnosti in prostorskih omejitev, ki niso prilagojene npr. udeležencu na invalidskem vozičku, gluhemu ali slepemu študentu. Kljub vsemu sem bila kot ravnateljica in predavateljica vesela vpisa kar nekaj študentov s posebnimi potrebami, ena študentka je bila s cerebralno paralizo na vozičku, trije so bili gluhi. Kolikšen procent teh študentov uspešno zaključijo višjo, visoko šolo? Zelo zelo malo. Zakon jim zelo skromno odmerja pomoč tolmačev, asistente si morajo priskrbeti in financirati sami. Največ je odvisno od znanja in prilagajanja učiteljev posamezniku, ki to potrebuje. Bila sem mentorica pri pripravi diplomske naloge študentkama, s cerebralno paralizo in gluhi študentki. Obe sta me popolnoma osvojili z neverjetno motivacijo in prizadevnostjo, od njiju sem se več naučila kot sta se onidve naučili od mene. Šele pri delu z njima sem se začela bolj zavedati, da je njun svet tudi moj svet, samo z določenimi omejitvami, ki se le razlikujejo od mojih omejitev in posebnih potreb.

Vsi imamo posebne potrebe, ne samo udeleženci v izobraževanju odraslih in ljudje s posebnimi potrebami, ampak vsak človek, vsak učenec v šoli, ki bi ga morali učitelji obravnavati in razumeti kot posameznika s posebnimi zmožnostmi, željami in potrebami. V nasprotnem primeru je in bo šola samo tekoči trak, učenci pa izdelki po enakem kalupu...

V Andragoškem društvu Slovenije smo pripravili poseben program Inkluzija odraslih s posebnimi potrebami v izobraževanje odraslih. Program je nastajal kar nekaj časa, ob sodelovanju številnih strokovnjakinj, ki se ukvarjajo s problematiko ljudi s posebnimi potrebami. S pripravo tega programa in prvo zelo uspešno izvedbo, nam je uspelo odpreti neko novo poglavje v izobraževanju odraslih, ki je bilo doslej bolj ali manj obrobno. S tem pa uresničiti in dokončati začeto delo naše članice, žal prezgodaj pokojne, Alenke Golob, strokovnjakinje specialne pedagoginje, ki je velik del svojega poklicnega življenja posvetila prav delu z ljudmi s posebnimi potrebami.

Ni naključje, da sta se prav pri pripravi tega programa, srečali dve področji, ki sta za državo bolj ali manj obrobne pomena, »drugi violini«, to je izobraževanje odraslih in problematika ljudi s posebnimi potrebami.

Ne nameravamo postati »prve violine«, želimo pa enakovredno mesto v sistemskem orkestru ministrstva za šolstvo, izobraževanje in šport, ki odreja kaj in kako se bo igralo in pelo, ter večjo pozornost dirigentov, ki v tej državi odločajo in odrejajo izobraževalno politiko, premalo pa poslušajo in zato ne slišijo. Ni dobrega orkestra niti partiture brez drugih violin.

Ida Srebotnik